

vpl. Pyhäjärvi

Keskiviikko 22. toukokuuta 2019

Pyhäjärveläisyyden vaali ja – Karjalan puolustaja

N:o 5 64. vuosikerta

Matka Karjalaan, Pyhäjärvelle

Matkamme Karjalaan kesällä 2018 alkoi Ikaalisista Tuomiston linja-autolla. Kuskinamme toimi tutusti Heikkilän Matti. Joukossamme oli useasti käyneitä Karjalan matkaajia, mutta myös ensikertalaisia. Meidän mukana oli tyttäreemme tytär Inka Mikkelistä ja hänen toinen Ikaalilainen mumminsa Eija Harjuntausta.

Tullista selvisimme aika mukavasti eteenpäin, mitä nyt pientä liikuntaa matkatavaroille tuli. Ilta-päivällä saavuimme Pyhäjärvelle. Laskimme kukat sankarivainajien patsaalle ja puheen jälkeen lauloimme virren, joka kaikuikin mah-tavasti mäntymetsän kes-kellä. Tutustuimme myös entisen kirkon paikalle. Siirryimme tämän jälkeen Kirkkoaholle, jossa keitim-me päiväkahvit ja syötiin

miltei valmis ja leirintäalue mökkeineen. Myös hieno huoltoasema oli valmis sa-tamassa. Sieltä sai jo ostaa kahvit ja muuta evästä.

Suuri piha-alue oli as-faltoitu, metsikkö hävin-nyt. Vanhaa oli vain vihreä tiilinen linja-autopysäkin katos. Minulle tuli mie-leen, jos vielä olis mahdol-lisuus, voisin pyöräillä siitä Vernitsalle 6-7 kilometriä, niinkuin äitini ja isänikin olivat käyneet koulua ja muilla asioilla. Mutta nämä ovat unelmia, joita saa olla, toteutuu tai ei.

Siitä sitten osa lähti laivalla Konevitsaan. meitä Vernitsalle lähtiöitä oli Äijön Matti poikansa Akun ja siskonsa Anjan kanssa. Mi-nä Kalevi, Marja ja täältä Kilvakkalasta Alakestin Esko ja Suojasen Heikki läh-tivät katsomaan missä olen syntynyt. Musakan Antti

Vernitsalla Jahvenitsan tien risteyksessä kotiseutumatkaajalle tul väsy, pit käyä ”pots lojo”.

Sortanlahdessa kesällä 2018.

karjalanpiirakoita lisukkeiden kera.

Jatkoimme matkaa Kä-kisalmeen, jossa yövyimme kaksi yötä hotelli Korelassa. Paikka oli ihan ok. Toisen päivän aamuna lähdimme aikaisin matkaan, osa po-rukasta jäi tutustumaan Käkisalmeen, me lähdim-me Sortanlahteen. Yllätys oli suuri, vuosi sitten käy-dessämme siellä oli taulu, jossa kuvattiin, mitä sinne rakennetaan ja valmista on vuonna 2018. Toteutuu-ko suunnitelma? Silmiänsä ei meinannut uskoa, eikä paikkaa samaksi. Satamaan johti asfalttitie, suuri hotelli

kuljetti meitä jo tottuneesti ja ystävällisesti. Minulle oli tärkeää pääsy sinne. Olen syntynyt siellä Vernitsalla vuonna 1943 Kymäläisen pihasaunassa. Kesäkuussa täytin 75 vuotta. Vieno äitini kanssa pääsin vuosina 1991-92 käymään siellä. Sain tietää tarkasti, mis-sä kotini on ollut, vaikka nyt ei ole kivijalkojakaan. Mutta tunne siitä, että olen löytänyt syntymäpaikkani, on minulle tärkeä. Olen päässyt käymään siellä jo 7 kertaa ja paikka on aina tutummaksi tullut.

Lähdimme kävellen Jahvenitsan rantaan. Äitini

Kalevi entisen kodin melkein rappusten paikalla.

kertoman mukaan heidän niitty, missä he laidunsivat karjaa ulottui lähelle ran-taan menevää tietä. Sinne oli puut kasvaneet. Nyt ne oli ihan harmaita nä-rettyneitä puita. Iso alue soistunut, ojat ei ilmeisesti toimi niin maisemat muut-tuu. Rantaan päästyämme Marja ja Heikki uskalsivat uimaankin. Vesi oli tosi korkealla Laatokassa. Hel-teisenä päivänä vesi virkisti kovasti. Takaisin kävellessä tuli mieleeni äitini, joka oli useasti mennyt isänsä kanssa kalaan samaa tietä Laatokalle.

Antti tuli hakemaan

meidät sovitusti pois. Tie oli Vernitsalle tosi huonoa. Ves luasa ves luasan vieres. Toisinaan mateluvauhtikin oli liikaa. Jos se paranee kun sinne rakennetaan uusia ta-loja. Vernitsan tien varrella on jo Kajanterin Kallen en-tisen kodin vastapäätä uusi talo. Samoin eteenpäin iso sininen talo oikealla mäen päällä entisillä Lappalaisen mailla.

Palasimme takaisin Kirkkoaholle, josta Antti kuljetti meidät Arboretu-miin, joka on Larjavassa. Mielenkiintoisia puita ja pensaita oli vallannut isot alueet sielläkin.

Syntymäpäivää vietettiin pien tovi entisellä kot paikalla. vas. Kalevi, Marja, takana Anja Kuukkula, Esko Alakesti, Heikki Suojanen, Aku ja Matti Äijö. Matti ja Anja ovat Heikki Äijön lapset.

Kolmantena päivänä lähdimme kohti Terijokea. Suunnitelmassa oli poiketa Lempaalan kirkon paikalla, mutta ei osattu poiketa moottoritietä poies siitä kohtaa mistä piti. Samoin kävi Raivolassa, ei löydetty Lehtikuusi metsään oikein tietä ja kellokin oli paljon, jotta päästään ajoissa Viipu-riin yöksi.

Kotiinlähöpäivänä tehtiin Viipurissa ostoksia. Pyöreän tornin hämärässä juotiin kahvit ennen koti-matkaa. Tiet olivat hyviä,

uusia tehtiin oikein urakalla ja vanhoja korjattiin. Sano-taan että matkailu avartaa, mutta se kot matka on se paras matka.

Kiitos matkalla muka-na olijoille yhdessä olost!

Terveisin KALEVI JA MARJA HÄMÄLÄINEN, Ikaalisista

Teksti ja kuvat: Kalevi ja Marja Hämäläi-nen

22. toukokuuta 2019

Karjalaseurat, edelleen käytettävissä oleva voimavara Moni sodan jälkeen perustettu karjalaseura on jo viettänyt 70-vuotistaipaleensa juhlia. Moni seura on myös lopettanut toimintansa tai liittynyt naapurin kanssa kimppaan. Toiminnan tarpeet ja sitä myöten myös toiminta on muuttunut vuosikymmenten saatossa.

Itsellänikin on henkilökohtaisia muistoja karjalaseuran toiminnasta 50-luvun puolivälistä lähtien. Käytiin joukolla tarinailloissa, joissa vaihdettiin kuulumisia, kahviteltiin ja järjestettiin pienet arpajaiset; päävoittona paketti kahvia ja lohdutukseksi pari pienempää voittoa. Siinä oli niin lapsilla kuin aikuisillakin jännittämistä, suosiiko arpaonni. Lapset touhusivat omia touhujaan ja samalla tutustuivat toisten perheiden lapsiin. Parhaiten pojat viihtyivät keväisin, jolloin pienillä kolikoilla heitettiin seinävaaksaa tai ”tikunjuureen”. Kukaan ei voittanut tai hävinnyt suuria summia, kolikoita oli niukalti. Myös pikkujoulut pienine lahjoineen ja joulupukkeineen olivat ikimuistoisia tilaisuuksia.

Luku sinänsä olivat Pyhäjärvi juhlat. Matkustaminen hoitui aluksi kuorma-auton lavalla, myöhemmin linja-autolla. Lapsen silmin oli varsin mielenkiintoista nähdä paljon väkeä, niin tuttuja kuin tuntemattomampiakin. Kesän herkuja, punaista sokerilimonaadia ja jäätelöä kyllikseen. Maailmankatsomus avartui paljon kun näki muunlaisia maisemia ja rakennuksia kuin kotikonnuilla. Kaikkein merkittävin tapahtuma minulle oli 1954 Kauvatsalla pidetyt Pyhäjärvi juhlat, joiden valmistelua ja tapahtumia katselin pienen pojan ihastelevin silmin. Kaikki oli niin touhukasta, niin suurta, niin ihmeellistä. Eikä sunnuntain vesisadekaan päässyt latistamaan juhlan tunnelmaa.

Karjalaseurat olivat suuri osa karjalaista yhteisöllisyyttä ja toisistaan huolehtimista sekä samalla myös tiedonsaantikanavia mm. Karjalan liiton jakamalle opastukselle ja ohjeistukselle.

Nykyään karjalaseurojen asema ja toiminnan tavoitteet ovat varsin toisenlaiset kuin vuosikymmeniä sitten. Moni seura taistelee olemassaolostaan jäsenistön puutteen ja ikääntymisen takia. Ei löydy enää puhtia pyörittää toimintaa, järjestää edes sääntömääräistä vuosikokousta.

Älkää antako periksi. Etsikää nuorempia karjalaisuuteen sitoutuneita henkilöitä. Hallituksen ei tarvitse olla kooltaan suuri, muutama aktiivinen henkilö riittää. Pitäkää yhdistys rekisterissä, järjestäkää muutama tilaisuus vuosittain. Vuosikokouksen lisäksi pikkujoulujuhla ja vaikkapa retki lähikohteeseen yleensä riittää. Joskus voisi kerätä pikkubussillisen verran tai enemmänkin jäseniä ja muita tuttuja ja lähteä joukolla kotiseuturetkelle Karjalaan. Asettakaa toiminnallenne tavoitteita. Ei se ohjelman määrä, vaan laatu on ratkaisevaa.

Yhdistyksen maksavien jäsentenhän ei tarvitse olla yhdistyksen kotipaikkakunnalta. He voivat asua ympäri Suomen. Onhan meillä itse kullakin ystäviä ja tuttavita.

Karjalaseuroja tarvitaan edelleenkin vaalimaan karjalaista perinnettä ja kulttuuria. Meidän jokaisen on hyvä tietää ja tunnistaa omat juuremme sekä olla niistä ylpeitä.

TUOMO HINKKANEN
Hallintoneuvoston
varapuheenjohtaja

Silja ja Juhani Forsberg 160 vuotta

Silja ja Juhani olivat kutsuneet sukulaiset, seurakuntalaiset, ystävät ja yhteistyökumppanit juhlistamaan yhteisesti viettämäänsä syntymäpäiväjuhlaa kaikille avoimella konsertilla, jonka halusivat lahjoittaa juhluvieraalleen. Lahjoja ja kukkia he eivät toivoneet itselleen.

Tilaisuus oli 28.4. Huopalahden kirkossa Helsingissä - kotikirkossa. Pojat Tuomas ja Martti toivottivat ovella vieraat tervetulleiksi ja jakoiivat ohjelmalehtisen. Kutsu oli otettu vastaan ja valoisa kirkkosali täyttyi juhluvieraista.

Juhani esitteli ohjelman ja kertoi kirkkosalin sopivan akustiikaltaan erityisesti jousisoittimille. Esiintyjänä oli jousikvartetti ACKORD: Annemarie Åström, 1. viulu. Tarja-Leena Kircher, 2. viulu. Atso Lehto, alttoviulu ja Eeva Rysä, sello. Saimme kuulla Dmitri Shostakovitshin, Johann Sebastian Bachin ja Antonin Dvorákin parhaimmistoa. Kvartetti piti välillä tauon, niinpä piano siirrettiin sivummalta etualalle.

Yllätysnumerona kuullimme soittoa nelikätisesti Juhani ja Siljan veljen tyttärentyttären Matleena Lauhan esittämänä. Matleena valmistuu Tallinnan musiikkiakatemiasta pianonsoiton kandidaatiksi tänä keväänä ja sen jälkeen parin vuoden päästä maisteriksi. Sitten jousikvartetti esitti ohjelmistonsa loppuosan, joka linnunlauluineen saa Juhani ikävöimään kotiin Karjalaan.

Konsertin päätteeksi vietiin yhdessä kiitosvirsi 345, ”Jo mahtaisimme yötä ja päivääkin kiittää Jumalan suurta hyvyttä...”. Se oli valittu sen tähden, että Siljan isä rovasti Matti Nikodemus Lauha kirjoitti ylioppilaaksi Porin lyseosta vuonna 1895, ja tunsikin tämän Länsi-Suomen rukoilevaisten laulun. Rukoilevaisten seuroissa tämä virsi lauletaan niin, että aina kun

laulussa mainitaan nimi Jeesus, kaikki, myös miehet, notkistavat polviaan. Siljan isä piispa Aarre Lauha iloitsi siitä, että virsi tuli myös kirkkomme virsikirjaan 1986 (pari vuotta ennen hänen kuolemaansa 3.5.1988).

Juhanin kutsusta siirryimme seurakuntasaliin karjalanpiirakka- ja kakukukahville. Piirakkamestari Juhani oli tietysti itse tehnyt piiraat ja ”potaatikakkarat”. Kahvittelun loppupuolella oli onnitte-lupuheiden vuoro. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä oli paikalla hallintoneuvoston puheenjohtaja Esko Pulakka, kunniapuheenjohtaja Antero Pärssinen, sekä hallituksen ja Karjalan Liiton puheenjohtaja Pertti Hakanen. He esittivät säätien ja Karjalan Liiton onnitte-lut aina avulialille ja uutterille Herran palvelijoille. Kiitos Silja ja Juhani, että yhdessä saimme viettää ikimuistoisen

Silja ja Juhani 160 vuotta

juhlahetken. Omasta ja lehden lukijoiden puolesta toivotan vielä teille monia armorikkaita vuosia!

Pirjo Kiiala

Onnitte-luvuorossa oikealta Antero Pärssinen ja Pertti Hakanen

Kolme sukupolvea
toukokuussa syntyneitä. Nokialla asuva Esko Puranen täytti 75 vuotta 9.5.2019. Hän on syntynyt Noitermaassa 1944. Eskon poika Ilkka täyttää 45 vuotta 22.5. ja pojanpoika Emil 5 vuotta 11.5.

Huittisista Brysseliin

Kun toimittaja Jouni Kempainen oli edellisissä, kotiseudullaan Huittisissa järjestetyissä Vpl. Pyhäjärvi-juhlissa juhlapuhujana, hän kenties jo aavisti, että tahtoi polkunsa kulkemaan Huittisista Brysseliin. Seuraavan kerran tämä maakuntien ihmisten ja elinolojen puolustaja koh-tasi karjalaisyleisönsä viime kesän kesäjuhlien juhlapuhujana. Puhuminen ja kohtaaminen on tänä keväänä jatkunut, sillä Jouni Kempainen pyrkii Brysseliin EU-parlamenttiin.

Kun pyhäjärveläisjuurista Jouni Kemppaista pyydettiin eurovaaliehdokkaaksi, päätti hän lähteä sitoutumattomana mukaan. Nykyisessä työssään Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittajana maakuntien asema on tullut hänelle hyvin tutuksi. Kemppainen kertoo puolustavansa maakuntien ihmisiä ja elinoloja viimeiseen asti. Hän ei myöskään pidä hyvänä sitä, että Helsingin alueen kasvua pidetään luonnonlakina. Maaseudulla on oltava edelleen mahdollisuus asua viihtyisässä ja turvallisessa ympäristössä.

Jouni Kemppainen on kotoisin Huittisten Palo-

joelta. Huittinen on hyvä esimerkki siitä, miten maaseudulla on valtava mahdollisuus tehdä tuottavaa työtä koko Suomen hyväksi. Suomalainen metsätalous on maailman huippua ja sen edellytyksiä on puolustettava myös EU:ssa. Myös maatalouden tuet ovat tärkeitä jo pelkästään omavaraisuuden kannalta. Ilmastomuutoksen eteneminen edellyttää huolehtimaan siitä, että elintarvikkeita on mahdollisuus tuottaa siellä, missä se on mahdollista globaalinkin tarpeen tyydyttämiseksi.

Huittinen ja Satakunta ovat karjalaisuuden ohella hänelle läheisiä. Satakuntalaisuus näkyy velvollisuudentunnossa ja vastuunkannossa. Jo pienenä hän halusi toimittajaksi. Opiskeluaikoinaan Jouni Kemppainen työskenteli Turun Sanomissa. Myöhemmin hän oli 20 vuotta Yleisradiossa. TV-uutisten ohella Kemppainen johti 10 vuoden ajan myös radion ja verkon uutistoimintaa. Parin vuoden ajan hän työskenteli Elinkeinoelämän keskusliitossa viestintäjohtajana.

”Minulla on ollut mainio mahdollisuus työni puolesta seurata aitiopaikalta sekä Euroopan unionin että

suomalaisen yhteiskunnan tapahtumia. Haluan nyt 55-vuotiaana vielä antaa oman panokseni EU-töyhön tilanteessa, jossa unioni on isojen haasteiden edessä.”

”En kannata liittovaltiota, mutta kannatan yhteistä unionia, joka pystyy tasavertaiseen asemaan esimerkiksi suhteessa Venäjään. Suomelle EU-jäsenyys on paitsi taloudellisesti myös turvallisuuspoliittisesti erittäin merkittävä etu. EU:ssa tarvitaan henkilöitä, jotka ymmärtävät tämän samaan aikaan, kun halpahintainen populismi leviää”, summaa Kemppainen ajatuksiaan eurovaalien kynnyksellä.

Pyhäjärveläinen perhe

Jouni Kemppaisen äidin vanhemmat Helmi ja Albert Kaasalainen olivat molemmat pyhäjärveläisiä. Äiti Irma Kemppainen (os. Kaasalainen) syntyi evakkomatkalla jouluaattona 1939 Alavuden koululla pikkusiskoksi kahdelle vanhemmalle veljelleen, jotka olivat mummon mukana papan ollessa rintamalla. Myös vaimon äiti Eila Savia (os. Naskali) ja isovanhemmat Elina ja Eemil Naskali olivat Pyhäjärveläisiä. Pappat tunsivat toisensa jo siellä.

Pyhäjärvi-juhlille Kemppaisilla on tapana osallistua mahdollisuuksien mukaan ja kotiseuturetki on ollut suunnitteilla. Vpl. Pyhäjärvi -lehdestä seurataan tarkoin pyhäjärveläisten asioita. ”Olin Kouvolassa Karjala-liiton pääjuhlassa juhlapuhujana. Se oli hieno ja tunnelmallinen kokemus”, hän muistelee viimekesäistä tilaisuutta.

Jounista ja puolisostaan Johannasta (os. Savia) tuli juuri ennen joulua isovanhempia. Se on ollut heille valtavan iso ja voimaannuttava asia. Kemppaisilla itsellään on kolme lasta. Heistä vanhin valmistuu juuri yliopistosta, keskimäinen on kadettikoulussa ja nuorin vielä kotona.

Voimaa hän saa perheestä ja tiivistä suvusta. Karjalaisuuden yhteisöllisyys on tärkeää. Huonoina hetkinä perhe ja suku auttavat eteenpäin. Jos satakuntalaisuus näkyy luotettavuutena niin karjalaisuutta Jouni Kemppaisessa on myönteisyys, ratkaisuhakuisuus ja ulospäin suuntautuneisuus. Periksi ei anneta eikä pessimistiksi ruveta.

RIIKKA SALOKANNEL

Veteraanijuhlissa Nokialla mitalit Salmelle ja Almalle

Kolme pyhäjärveläistä naista kuvassa on 93v Alma Vesala, kesällä 90 täyttävä Salme Viitalaakso ja (jo muutamia vuosia aiemmin mitalin saanut) noitermaalainen 94-vuotias Kerttu Niukkanen (hänen miehensä ja Alma olivat sisaruksia).

Tasavallan presidentti myönsi 27.4.2019 Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitalit nokialaisille Alma Vesalalle ja Salme Vesalalle, jotka olivat veteraanijulassa Urhatun leirikeskuksessa mi-

talit noutamassa. Muille mitalin saajille ne käytiin viemässä. Salme on kuvissa itse tekemässään Pyhäjärvi-puvussa.

Salmen tytär
ANNE VIITALAAKSO

Veneenveistäjä Esko Laulajainen on syntymänsä Pyhäjärveltä

Viimekertaisen lehden kansijutussa kerroimme Laatokan veneestä. Asiantuntijamme Jouni Arjava täydensi vielä kuvan veneeseen liittyviä asioita. Ensinnä oikaisuna kuvatekstiin. Kyseisen veneen veistäjä on Rauno Tuovinen. Veneen malli on otettu Viljam Laulajaisen 1946 Padasjoella veistetystä veneestä. Vene on rekisteröity nimenomaan Laulajaisten veneveistäjäseuran mallin replikana. Kyseisen veneen masto ja purjeet, takila on Jouni Arjavan muokkaamat.

Padasjoella Arjava oli hiljattain tavannut Esko Laulajaisen, ja saimme lisätietoa Laulajaisten veneenveistäjäseurasta. Viljam Laulajainen oli syntynyt Kannaksella Laatokan rannalla Metsäpirtin pitäjässä. Hänen isänsä oli Juho Kaaprenpoika Laulajainen. Hän oli tehnyt ensimmäisen veneensä 14-vuotiaana eikä sitten muuta tehnyt-kään kuin veneitä. Hän oli Metsäpirtissä 6-miehisen työryhmän vetäjänä, etumiehenä ja mestarina. Kaksi

sahasi tukeista laudat, toiset kaksi höyläsi ne ja viimeiset kaksi naulasi niistä veneen. Ryhmä oli tehnyt 40 vuoden aikana yli 500 venettä. Viljamilla oli kuusi lasta, joista neljä poikaa kaikki veistivät muiden ammattien ohella veneitä. Nuorin 1933 Vpl. Pyhäjärvellä syntynyt Esko on veneenveistäjänä tunnetuin. Suomen Puuseppämestarit on myöntänyt 1994 Esko Laulajaiselle Veneveistäjän kunniakirjan.

Kirkonsanoma

Taivas on auki!

Olen äitini rakkaan Pyhäjärvi-lehden kirkonsanomapalstalle kirjoittanut vuorollani noin kerran vuodessa kohta viiden vuosikymmenen ajan. Olen pitänyt tätä kirjoitusvuoroani velvoittavana mutta myöskin luottamuksen osoituksena. Itse olen Viipurissa syntynyt, äitini sen sijaan Pyhäjärven Vernitsalta traagisen sisällissotavuoden 1918 syksyllä.

Luottamuksen osoituksena semminkin kun kirkkoisänämme ovat olleet maamme kirkollisessa elämässä vahvasti vaikuttaneet Kaarle Viika aikanaan ja nyttemmin Juhani Forsberg, suomalaisen Luthertutkimuksen grand old man. Kirk-

koisämme ja kulloisekin päätoimittajat eivät ole mitenkään puuttuneet kirjoitusteni sisältöön. Olen voinut kirjoittaa täysin vapaasti.

Kuitenkin eräs asia on joka kerta itseäni askarruttanut, kun olen kirjoittanut aloittanut. Kuka, mikä, mitä, millainen on 'kirkonsanoma' - siis sana yhteen kirjoitettuna? Ymmärrän tämän niin, että sanoman pitäisi pystyä sanomaan yhdellä sanalla taikka enintään yhdellä lauseella, sanoa sanoma sattuvasti ja napakasti.

Vanhan testamentin Habakukin kirjassa oli Martti Lutherille tärkeä ohje: ytimen pitää olla sellainen, että sen voi juostessa lukea.

Profeetan paljosta juoksemisesta sumuntuille silmille riittävän kirkas teksti oli 'vanhurskas on elävä uskosta'. Siitä kirkkaasta tekstistä, näystä, kirkastui myöskin reformaattorille koko kristillisen uskon pelastusopillinen perusta ja kaiken kilvoituksen päämäärä:

Jumala vanhurskauttaa jumalattoman ilman tämän pienintäkään ponnistusta, ilman ainnuttakaan askelta, armosta ja ansiotta Kristuksen kertakaikkisen juoksun ja maaliin pääsemisen perusteella.

Olin vappuaattona Mirjamin päivän laulajaisissa Sastamalan Luther-talossa. Talossa

lauletaan paljon Siionin Kannelta äitini mieli-laulukirjaa. Äitini lauloi kanteleen heleitä lauluja mielellään. Niin minäkin sen mitä osaan ja pystyn. Tyttäreni Päivi Maria, Sastamalan kanttori, pyrkii kyllä siinä auttamaan. Kun Luther-talon puhujapulpetista korottaa katseensa ylitse intensiivisesti kuuntelevan seuraväen, silmä tarttuu isolla kirjoitettuun, kirkkaanselvään tekstiin, jonka voi omasta puhumisesta innostuneenakin nähdä: "Taivas on auki"!

Siinä se on:
kirkonsanoma.

RAIMO VUORISTO

Muistokirjoitus

Hillevi Matikaisen muistolle

Lea Hillevi Matikainen syntyi Viipurin läänin Pyhäjärven Noitermaan kylässä Hilja ja Mikko Matikaisen perheen kuudentena lapsena 30.11.1937 ja kuoli 81-vuotiaana 27.4.2019.

Hillevin kaksivuotispäivänä syntyi talvisota, ja kolme päivää myöhemmin noitermaalaiset joutuivat lähtemään evakkoon. Kun Pyhäjärvi jatkosodan alettua saatiin vallattua takaisin, Matikaisen perhe pääsi syksyllä 1941 palaamaan takaisin. Perheen koti, Noitermaan osuuskassan talo, ns. kassantalo oli säilynyt, ja perhe pääsi heti takaisin omaan kotiin. Kotitalo on edelleen pystyssä Noitermaan samamäen rinteessä.

Toukokuussa 1943 perhettä kohtasi suuri suru, kun vanhin lapsista, 19-vuotias Leo kaatui Syvärillä. Hänen hautansa on Pyhäjärven sankarihautausmaalla. Kesäkuussa 1944 koti jouduttiin taas jättämään. Tällä kertaa lopullisesti. Evakkoaikana Vilppulassa 1945 syntyi perheen nuorin lapsi, Kyllikki. Lopullisen asuinpaikan perhe löysi Nokian Siurosta, jossa Noitermaan Osuuskassa yhtenä harvana Kannaksen osuuskassoista jatkoi toimintaansa.

Keskikoulun jälkeen Hillevi meni töihin Nokian postiin, mutta lopullinen elämäntehtävä ja kutsumus löytyivät toiselta alalta. Syksyllä 1960 Hillevi aloitti opinnot Lahden Diakonissalaitoksella. Opiskelijat asuivat opistolla, ja "sisarien" kesken syntyi elinikäisiä ystävyyssuhteita. Lahden Diakonissalaitos jatkoi Viipurin Diakonissalaitoksen toimintaa, ja laitoksen ylihoitajana toimi tuolloin Vpl. Pyhäjärven Orolasta kotoisin ollut Maire Päiväläinen. Se tuntui Hillevistä varmasti kotoisalta. Maire Päiväläinen kertoi Vpl. Pyhäjärvi-lehden haastattelussa vuonna 1965, että ainakin kaksi hänen pyhäjärveläisoppilaistaan on seurakuntatyössä: Hilkka Kinnari Inarissa ja Hillevi Matikainen Somerolla.

Hillevi valmistui diakonissaksi ja sairaanhoitajaksi toukokuussa 1964 ja aloitti työt Somerolla, jossa toimi useita vuosia seurakuntasisarena. Hän viihtyi seurakuntatyössä, ja Someroltakin löytyi monta elinikäistä ystävää. Hillevi tunsikin vetoa sairaalatyöhön, ja Somerolta hän siirtyi sairaanhoitajaksi Lahteen entiseen oppilaitokseen, josta myöhemmin tuli osa Lahden kaupun-

ginsairaala. Täällä Hillevi työskenteli eläkkeelle jäämiseensä asti. Hän toimi hoitotyön palvelutehtävänä ja piti hoitotyöstä, vaikka kolmivuorotyö olikin raskasta. Kristinuskon oli Hillevin elämässä kantava voima, tuki ja turva. Hoitotyössä Hilleville oli tärkeää potilaan kohtaaminen kristillisessä hengessä ja kristillisten arvojen mukaisesti.

Jäätyään eläkkeelle Hillevi muutti Vammalaan Bertta-sisaren naapuriksi. Hän kotiutui hyvin Sastamalaan, seurasi kiinnostuneena kaupungin kehittymistä ja toimi aktiivisesti asuintaloyhtiönsä hallinnossa. Taloyhtiön hallituksen puheenjohtajan tehtävät hän jätti vasta tänä vuonna.

Sisarussarjan nuorimmaisista Hillevi ja Kyllikki muodostivat toisilleen läpi elämän läheisen kaksikon, joka mm. matkusteli paljon yhdessä, ja kun ikää kertyi, he olivat toinen toisilleen apuna ja tukena. Ensimmäisen ulkomaanmatkansa Hillevi teki Vpl. Pyhäjärvi-seuran mukana 1950-luvun lopulla Hanna-serkun kanssa Tanskaan. Muistan, miten jännittävää oli pikkutyttöä saada kortti Kööpenhaminasta. Ulkomaan matkat eivät siihen aikaan olleet jokapäiväi-

siä. Seuraavalla Vpl. Pyhäjärvi-seuran matkalla Saksaan vuonna 1965 oli jo mukana Kyllikki-sisko. Myöhemmin erityisesti Italiasta tuli Hilleville ja Kyllikille mieluinen matkakohde jopa niin, että Hillevi opiskeli Italian kieltä.

Hillevin äiti Hilja Matikainen oli taitava sanankäyttäjä, runoilija ja kronikoitsija. Viime vuonna Hillevi lahjoitti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiölle äitinsä runoista koottuja runokirjoja "Matkan varrelta" ja toivoi, että niistä saatavia tuloja käytettäisiin Noitermaan kulttuuriperinnön hyväksi.

Ystävät, kummilapset ja suku olivat Hilleville tärkeitä. Hän piti aktiivisesti yhteyttä, muisti sydämellisillä korttitervehdyksillä merkkipäivinä ja muulloinkin ja tuli apuun aina kun tarvittiin, oli sitten kysymys lastenhoidosta, kattorännien puhdistuksesta tai tukena olemisesta tilanteen niin vaatiessa.

Iloista, elämänmyönteistä ja nuorekasta tatiä lämmöllä muistaen Annikki-sisaren tytär Kirsti ja muut sisarusten lapset

Rakkaamme

Selma SALOVAARA

o.s. Kaasalainen

s. 30.6.1922 Vpl. Pyhäjärvi
k. 18.4.2019 Tampere

**Jussi ja Raija
Oskari, Santeri
Sakari ja Helena
Maija
Jukka ja Jenni
Helena
Eeva**

*Me kutsumme häntä,
mutta hän ei käänny enää.
Hän on matkalla
lapsuutensa metsiin,
sinisen kukan ja
kultaisten syksyn maahan.
Siellä laulavat toisenlaiset linnut.*
(Sirkka Turkka)

Siunattu läheisten saattamana. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Lea Hillevi MATIKAINEN

s. 30.11.1937 Vpl. Pyhäjärvi
k. 27.4.2019 Tays

*Pois lähden keskeltänne,
te rakkaat, jääkää tänne
nyt haltuun Jeesuksen.
Ja valvovalla miellä
te käykää taivaan tiellä.
Kohtaamme kerran riemuiten.*
(Virsi 606)

Kiittäen ja kaivaten
**Kyllikki-sisar
sisarusten lapset perheineen
veljien puoliset
kummilapset
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunattu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos myös Tays:ssa Hilleviä hoitaneille.

Kerro perheen ja suvun

uutiset lehdessä;

muistathan kuitenkin aina

kysyä asianosaisilta luvan

tietojen julkaisuun

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 21.7.2019

Ikkalassa tehdään kipppejä koko Eurooppaan – Nurmi Hydro Oy satsaa automaatioon ja tuotekehittelyyn

Huittisten tuotantohalli

Liian tyytyväinen ei saa olla, mutta huonomminkin olisi voinut mennä, sanoo Nurmi Hydro Oy:n toimitusjohtaja Seppo Kotiranta. Hänellä on takana kolmisen vuotta yritystoimintaa Ikkalassa, Nurmi Cylindersin konkurssipesän raunioilla. Yrityksen liikevaihto on nyt muutamia miljoonia euroja.

– Ja toiminta pyörii kannattavasti, Kotiranta sanoo. Kippisylintereitä, puutavarapankkoja ja telikarhuja valmistava Nurmi Hydro Oy yritys työllistää parikymmentä metallialan ammattilaista. Suurin osa työntekeistä on Nurmi

Cylindersin vanhoja työntekejiä. Kaikki työntekeijämme ovat alansa parhaimpia ja ahkeria, Kotiranta kehuu.

Kippisylintereitä myydään maatalouteen, kuorma-autoihin ja teollisuuden tarpeisiin.

Nurmi Hydro Oy:lla on käytössään noin 4000 neliötä lämmintä tuotantotilaa eli kaksi entisen konepajan halleista.

Huittisista kotoisin Kotiranta osti konkurssipesältä entisen Nurmi Auton liiketoiminnan.

– Näin siinä kehityskelpoisen tuotteen. Valmis paketti, jossa piti tehdä vähän parannuksia, Kotiranta sanoo.

Sirpa ja Markku ”sorvin ääressä”

Hän on ammattikoulun käynyt cnc-koneistaja. Entuudestaan Kotirannalla oli hydraulissylintereiden korjaamiseen keskittynyt yritys Huittisissa. Nykyisin Huittisten toimipiste on osa Nurmi Hydroa. Kotiranta on 30-vuotias, mutta nuoresta iästään huolimatta hän on toiminut yrittäjänä reilu kymmenen vuotta.

Huittisissa on edelleen myös Kotirannan koti.

– Ihan passeli työmatka, 125 kilometriä pihasta pihasta, hän sanoo.

Ikkalassa Kotiranta käy muutaman kerran viikossa.

Ikkalassa valmistetuista tuotteista noin kolmannes

menee vientiin: Pohjoismaihin, Baltiaan ja Keski-Eurooppaan, luettelee vihtiläinen myyntipäällikkö Juha Äyräs. Hän on yksi osakeyhtiön omistajista.

– Vientiin on tarkoitus panna, Kotiranta sanoo. Yritys satsaa jatkuvaan tuotekehittelyyn ja automaatioon.

– Ihmisiä tarvitaan jatkosakin. Emme myöskään ole siirtämässä tuotantoa Kiinaan tai minnekään muuallekaan, Kotiranta sanoo.

HEIKKI KIISKI

Etualalla sylinteriputkia, joista tehdään kippisylintereitä. Kolmannes tuotteista menee vientiin. – Sitä on tarkoitus kasvattaa, sanovat toimitusjohtaja Seppo Kotiranta (vas.) ja myyntipäällikkö Juha Äyräs (oik.). Keskellä työnjohtaja Timo Nikulainen.

Nurmi Hydro Oy

Perustettu vuonna 2016. Toimitusjohtaja Seppo Kotiranta.

Yritys osti Nurmi Cylinders konkurssipesältä Nurmi Auto liiketoiminnan ja ryhtyi / jatkoi kippi ja teleskooppisylinterien, puutavara pankkojen, apurunkojen sekä nosturitelien valmistusta. Nurmella myös asennetaan kuorma-autojen päällirakenteita. Työllistää noin parikymmentä metallialan ammattilaista.

Tuotteista kolmannes menee vientiin. Kohdemaita ovat Pohjoismaat, Baltia ja Keski-Eurooppa.

Yrityksen toimitilat sijaitsevat Ikkalassa, aivan Lohjan pohjoisosassa sekä Huittisissa.

Pyhäjärveltä lähtenyt Musakan suku ovat rohkeita yrittäjiä

Salitsanrannan kylästä kotoisin olevat Anna-Liisa ja Edvard Musakka löysivät sotien jälkeen asuntopiikkejä Huittisista Karhiniemen kylästä. Tila siirtyi melko pian heidän pojalleen Sulolle. Yritystoiminta alkoi maanviljelyn ohella erilaisilla koneilla, enimmäkseen hän teki rahtipuintia kyläläisille puimakoneella jota ns. Porilainen maamooottori käytti. Vuonna 1951 Sulo löysi naapurikylästä vaimon Laina Hakasen. Heille syntyi kuusi lasta, joista viisi on elossa. Musakan sisaruksilla monella on oma yritys, mutta tässä yhteydessä kerrotaan Sirpa ja Markku Kotirannan ja heidän poikansa Sepon yrityksistä.

Sirpa ja Markku avioituivat 1984, he saivat ostaa talon Karhiniemeltä läheltä Sirpan kotia. Markun työpaikka oli jo ennen naimisiin menoa Saudi Arabiassa vuodet 1982-1984 kuljetusliike Vaanon palveluksessa ja vuodet 1986-1988 Lohja Oy Ab:llä edelleen

Saudi Arabiassa. Näiden Saudi Arabia työjaksojen välillä Markku työskenteli laivatelakalla Suomesa. Vuonna 1988 Sirpa ja Markku perustivat Metalipaja Kotiranta nimisen yrityksen. Aluksi pajalla tehtiin raskaan kaluston korjaus- ja muutostöitä, päällirakenteita, lavoja, erikoisrakenteita pellow raivauskoneita jne. Myöhemmin erilaisten kippisylintereiden korjaus- ja uusien valmistus muuttui päätyöksi.

Sirpa Kotiranta os. Musakka syntyi Sulo ja Laina Musakalle 1957. Sirpa niin kuin muutkin Musakan lapset osallistuivat ahkerasti maatalon töihin. Sokerijuuriikkaan harvennus ja perkaus oli koulun kesälomilla varma työpaikka jokaiselle. Kyllä sitä vähän purnattiin, kun naapurin lapset polskivat siinä vieressä jokirannassa. Olihan sisarusten mukavampi olla porukalla ja tuki siinä voi pulahduttaa vilvoittelemassa välillä. Sirpa

valmistui lukion jälkeen kauppaoppilaitoksesta merkonomiksi. Hän työskenteli pankissa, kaupan alalla ja konttorityössä, näiden ohessa hän hoiti 1989 ja 1990 syntyneet lapset Sepon ja Sadun sekä oman yrityksen laskutuksen ja kirjanpidon. Viime vuosina hän oli R-kioski yrittäjänä.

Karjanmatkailusta Sirpa innostui oikein kunnon, kun Sulon veli Lauri Musakka alkoi rakentaa Lomarantaa Pyhäjärvelle. Sulo kävi parhaimmillaan 1-2 kertaa kuukaudessa Lauri veljen luona ja Sirpa jos suinkin ehti, lähti mukaan. Myöhemmin Sulo ja Markku kävivät miehissä Lauria auttamassa.

Eläkeikä alkua olla Sirpalla ja Markulla mittarissa. Metallitöitä jatketaan, jälkipolven elämää seuraillaan ja kolme pientä lastenlasta tuo onnea ja iloa mummun ja papan elämään.

HEIKKI KIISKI

Seppo Kotiranta, metallimies kiireestä kantapähän

Huittislainen Seppo Kotiranta on pikkupojasta asti ollut tekemisissä metallialan kanssa. Kottona tehtiin mitä moninaisempia metallialan töitä. Seppo kiinnostui siinä määrin alasta, että hankki alan koulutuksen. Kuluvan vuosikymmenen alussa hän alkoi jo itsenäiseksi yrittäjäksi, laajentaen toimintaa kaiken aikaa. Tänä päivänä Sepolla on huomattava metallialan yritys Ikkalassa ja Huittisissa.

Seppo on perheellinen mies, puoliso löytyi Ypäjältä. Monikalla ja Sepolla on kolme lasta, joten hommaa riittää kotonakin. Toivotan onnea ja menestystä Sepolle ja hänen perheelleen

HEIKKI KIISKI

Sorvauspäällikkö Virtanen ja Seppo

Sukututkimuspiirissä esillä

Siirtolaisuus Amerikkaan ja Konevitsa tänään

Metsäpirtin, Vpl. Pyhäjärven, Raudun, Sakkolan ja Vuokselan pitäjien alueilla asuneita sukuja tutkiva ryhmä kokoontuu tavallisesti neljä kertaa vuodessa Karjalatalolla. Tämän, Suvannon Seudun Sukututkimuspiirin 6.4.19 pidetyn, kaikille avoimen tilaisuuden järjestelyvuorossa olivat nyt pyhäjärveläiset. Osallistujien kahvitukseen saimme avuksi Vpl.Pyhäjärvi-seuran emännät, mutta ohjelmasisällöstä vastasivat pyhäjärveläisjuuriset Esko Simonen ja Kaarina Pärssinen. Osallistujia kertyi yhteensä 22 henkeä.

Tilaisuudessa kuultu Esko Simosen esitys pyhäjärveläisten ja lähipitäjien Amerikkaan muutosta julkaistaan toisaalla tässä lehdessä. Aihe on jatkoa maaliskuun lehdessämme ss.6-7 julkaistuun Simosen tekstiin Amerikankuumetta Pyhäjärvellä 1900-1914. Simonen kertoi aiheesta myös viime syksyisissä sukututkimuspiirin kokouksissa. Esitys vastasi ilmiselvästi suureen tiedonjanoon ja herätti vilkasta keskustelua sekä runsaasti kysymyksiä. Simonen kertoi myös DNA-tutkimuksista.

Toinen laajasti esil-

lä ollut aihe oli Konevitsa 625 vuotta. Helmikuussa pidetty Konevitsa ry:n kokouksen antia on käsitelty kirjoituksessani lehtemme tammi-helmikuun kaksosnumerossa sivuilla 1 ja 5. Kirjoituksessa kerrotaan Konevitsan luostarin johtajan igumeni Aleksandrin puheenvuorosta, mikä painottui esitykseen luostarin jälleenrakentamisen historiasta vuodesta 1991 lähtien nykypäivään. Sen tuoreempaa tietoa luostarista kuin igumenin helmikuussa kertoma ei ole ollut käytettävissä. Asiasta tarkemmin kiinnostuneet voivat lukea

igumenin tekstin www.konevitsary.fi sivuilla julkaistusta Konevitsan viesti 1/2019 lehdestä. Sukututkimuspiirissä kerroin myös joistain omista kokemuksistani ja pyhäjärveläisjuuristen osallistumisesta luostarin jälleenrakennuksen ensi vuosina 1991 lähtien. Katsoimme pienen koosteen viime kesäisistä valokuvista sekä kaksi tuoretta, 2018 ilmestynyttä videota luostarista ja lähialueelta. YouTubeessa osoitteessa <https://www.youtube.com/watch?v=6eIjmwIZCco> löytyvää 3:43 minuuttia kestävä videota on ollut tekemässä

mm. Konevitsa ry:n puheenjohtaja Heikki Jääskeläinen. Toisessa, reilun 10 min mittaisessa rakennustöistä vastaavan venäläisen Rostnef-yhtiön tuottamassa videossa havainnollistuu selkeästi, millaisiin valtavan suuriin muutoksiin luostarin pihapiirissä ja lähistöllä, pääkirkon ala- ja ennen kaikkea yläkirkossa, saaren ja Sortanlahden satamissa sekä sen Sortanlahden sataman lähialueella on päädytty. Video löytyy osoitteesta [antonii gutnik 8. lokakuuta 2018 konevets](https://www.youtube.com/watch?v=6eIjmwIZCco) Seuraavat Suvannon Seudun Sukututkimuspiiri-

rin kokoontumiset loppuvuodeksi on sovittu pidettäväksi 21.9.2019 Laatokka-salissa, järjestelyvuorossa Rautu ja 16.11.2019 Laatokka-salissa, Metsäpirtti. Tilaisuuksien ohjelmasta ja aiempien kokoon-tumisten pöytäkirjat ym. tietoa sukututkimuspiirin toiminnasta löytyvät netistä osoitteesta www.suvammonsuvut.net.

Teksti ja kuvat
KAARINA PÄRSSINEN

Kaarina Pärssisen aiheena oli Konevitsa 625 vuotta, kuvassa pieni taittuva matkaikoni, minkä aiheena ovat Konevitsan Jumalanäiti ja Arseni Konevitsalainen

Kalevi Hyytiä kertoi moskovaalaisessa arkistossa tekemistään tutkimuksista

Esko Simonen kertoi siirtolaisuudesta Amerikkaan ja Kanadaan

Sukututkimuspiirin osallistujia, etualalla Markku Hämäläinen (Sakkola-Metsäpirtti), Kauko Hinkkanen (Vpl.Pyhäjärvi) ja Ritva Nyman (Sakkola-Rautu)

Raiu riemu, välky valo –laulun ensiesitys

Suomenlinnassa tapahtuneesta leijonalipun ensimmäisestä salkoon nostosta 101 vuotta

*Rai'u riemu, välky valo/ suomalaisten rinnassa!/
Katso, Suomen lippu jalol/ liehuu Suomenlinnassa!/
Ehrensärdin linna ylväs/ Suomen vanha suojapylväs on nyt meidän omana./ Rai'u riemu, välky valo/ suomalaisten rinnassa.*

*Rai'u riemu, raikkahinna! Päivä suur on ehtinyt./
Suomen lukko – Suomenlinna/ meidän on se, meidän nyt./ Suomen lippu, Suomen valta!/
Vieras lippu korkealta sijaltaan on siirtynyt./ Rai'u riemu raikkahinna! Päivä suur on ehtinyt.*

*Rai'u riemu, raikas suuri,/ ilo sorja, soinnahda!/
Meill' on yksin, meillä juuri/ valta, suuruus Suomessa./ Suomenlinna – Suomen vahti./ vapaan Suomen voima, mahti, seisoo Suomen suojana./
Rai'u riemu, raikas, suuri,/ ilo sorja, soinnahda!*

*Rai'u riemu, kaikkialta,/ suista suomalaisien!/
Sortunut on sortovalta,/ mennyt on jo mahti sen./
Murheen lippu muukalainen/ alkoon täällä valtaa vainen konsaan saako jällehen!/
Liehu, lippu suomalainen,/ korkealla hulmuten.*

Tämän tekstin sanoittaja on runoilija-pappi Niilo Mantere (Juhani Nikolai Merenheimo) ja se julkaistiin v.1918 runoteoksessa Valkea maa. Tekstin sävelsi Heino Kaski, mutta laulua ei kuitenkaan jostain syystä esitetty, kun leijonalippu ensimmäistä kertaa vedettiin salkoon 12.5.1918 Suomenlinnassa eikä laulua ole julkisesti tietävästi esitetty myöhemminkään.

Pyhäjärveläisjuurinen Hannu Musakka kertoo: - Löysin laulun sattumalta ystäviltäni Alise ja Pekka Kekäläiseltä saamastani Lauri Parviaisen v.1936 julkaisemasta "Koulun kuorolauluja" kirjasta, sekä 1918 Niilo Mantereen julkaisemasta runoteoksesta "Valkea maa".

Hannu Musakka otti yhteyttä Suomenlinnan rannikkorykmenttiin. Se kuuluu kiinteänä osana

pääosin Upinniemiessä toimivaan Rannikkoprikaatiin, joka tänä vuonna vastaa nyt 101. kerran järjestettävästä, vuosittain toistuvasta Kustaanmiekan lipunnostotapahtumasta.

Musakka jatkaa: - Kerroin löytäneeni tämän unohduksissa olleen laulun ja harjoitelleeni sen ohjelmistooni. Rannikkorykmentissä innostuivat kovasti asiasta ja halusivat, että tulen laulun löytäjänä esittämään sen Suomenlinnassa lipunnostotapahtumassa äitienpäivänä 12.5.2019. Tilaisuus alkaa klo 7.50. Lipun noston ja Rannikkorykmentin komentaja Mika Salinin lyhyen puheen jälkeen laulan siellä Kustaanmiekan muureilla ilman säestystä tämän mielestäni upean teoksen. Toivottavasti on hyvä sää!

KAARINA PÄRSSINEN

Hannu Musakka Karjalatalolla huhtikuun lopulla järjestetyssä tilaisuudessa

Kalevi Kaasalainen – Kuusikymmentä vuotta ja kuusi hirveä

***Vuosikymmeniä hirvijahdissa
ajomiehenä kulkeneen Kalevi
Kaasalaisen veri vetää edelleen metsään.***

Kesäkuun 29. päivä vuonna 1930 Viipurin läänin Pyhäjärvellä Kaasalaisen perheeseen syntyi poika. Mikään ei kuitenkaan runsaaseen kymmeneen vuoteen viitannut siihen, että Kalevi-pojasta tai hänen kolme vuotta nuoremasta Yrjö-veljestään tulisi jossakin vaiheessa metsästäjiä.

Ennen ensimmäisen riistalaukauksen ampumista Kalevi vanhempineen ja sisaruksineen ehti asua Pyhäjärven lisäksi Alavudella, Kuortaneella ja Oripäässä, palata sitten takaisin Karjalaan, muuttaa Korpilahdelle heinäkuussa 1944, sekä sieltä Kullalle, Kiikoisiin ja viimein Huittisiin lokakuussa 1946. Syynä muutoksiin olivat kaksi pakolähtöä evakkotaipaleelle ja evakkoperheen asuttaminen eri paikkakunnilla ennen uudelle kotiseudulle pysyvästi asuttamista.

Poikien Onni-setä oli jänismiehiä. Hän otti Kalevin ja Yrjön mukaansa joskus metsälle ennen talvisotaa. Ja niinhän siinä kävi, että kokematon 14-vuotias Kalevi ampui erään jahtirenkensä aikana yksin jäniksen, paikallisen papin pojalta lainatulla haulikolla.

Jäniskaadon voidaan katsoa virittäneen kiinnostuksen metsästykseseen, ei kuitenkaan vielä suurta paloa.

Hirvijahditaipaleen alku

Neljän miehen seurue – Kalevi Kaasalainen, Yrjö Kaasalainen, Taisto Jylhä ja Seppo Suonpää aloittivat hirvenmetsästyksen Metsästysseura Paukussa omana ryhmänään vuonna 1956. Avajaispäivänä 16. lokakuuta oli pikkupakkas. Nelikolla into oli suuri, mutta kokemusta vähän, tosin Taisto ja Seppo olivat olleet jo aiemminkin hirvijahdissa.

Lupa oli saatu yhden hirven kaatoon. Jahti päätettiin aloittaa kulkemalla avorivistönä, jos nyt neli-miehistä porukkaa rivistöksi voi kutsua. Kalevin piti aloittaa alkutaipaleensa etenemällä nuoren, lähes riukumaisen

koivikon poikki. Kun oli kuljettu 17 minuuttia ja ehditty edetä kilometrin pituinen huikonen, Kalevin vasemmalta sivulta alkoi kuulua kummia ääniä. Joku siellä kulki, siitä kertoivat ohuiden lahopuiden ja oksien katkeamiset sekä ison kulkijan rauhallisen

oloiset liikkumisäänit; sarvet kalahtelivat tiheässä koivuvitakossa.

Kalevi pysähtyi heti ensimmäiset oudot äänet kuultuaan. Pian riukukoiden välistä erottui mahtavan kokoinen hirven ruho. Jättiläinen oli vainun saatuaan kääntynyt sivuttain.

Kalevi ampui, ja hirvi kaatui. Kyseessä oli kahdeksanpiikkinen uros, jolla lihapainoa oli 272 kiloa. Joku voisi sanoa, että kysymyksessä oli todellinen ensikertalaisen tuuri.

Ase ja patruunat

Tuon ajan säädösten mukaan hirvenmetsästysaseen kaliiperin tuli olla vähintään 8 millimetriä. Yleinen käytäntö oli, että vanhat sotilaskiväärit porattiin tuon vaatimuksen minimimitaan. Oli niitäkin, jotka halusivat kivääriinsä yhdeksänmillisen tai 9,3 millisen reiän. Kaliiperille 9,3 millimetriä Kalevi Kaasalainen on ollut uskollinen hirvi- ja peurajahdeissa koko jahtiuransa ajan. Ensimmäisen oman kiväärinsä Kalevi hankki vuonna 1960. Kiväärin piippu on kerran vaihdettu uuteen.

Kovasti yleistä oli aikoinaan patruunoiden kottilataus. Onnettomuuksia sattui etenkinhirvijahdeissa niin paljon, että säädösteitse määrättiin, että hirvijahdeissa käytettävien patruunoiden on oltava tehdasladatauja. Vaikka nykyisin itseladattujen käyttö on sallittua, Kalevi on aina käyttänyt vain tehdasladatauja.

Kokkolinna

Niin Kalevi kuin hänen veljensä Yrjö harrastivat hirvi- ja peurajahtien lisäksi pienriistan metsästystä. Kalevi vannoi suomenpystykorvan nimiin, Yrjö oli enemmänkin ajokoiramies.

Vuonna 1992 Yrjö ehdotti, että johonkin kunnan korpeen voisi rakentaa ison majan, kodan ja saunan. Sopiva alue löytyi nopeasti omasta metsästä.

Oikeastaan paikka oli katsottu vuosikymmeniä aiemmin, kun pojat olivat Armas-isänsä kanssa metsätöissä, ja isä todennut jonkinlaisen taukopaikan tarpeen metsätyömiehille.

Tuo Armas-isän lausahdus oli jäänyt poikien mieleen ja syntysanat oli lausuttu kutakuinkin niillä sijoilla, jossa Kokkolinna sijaitsee.

Nimi Kokkolinna tulee

Yrjö Kaasalaisen kauaksi asutuksesta rakentama hirsinen Kokkolinna, josta tuli veljeksille lähes pyhä paikka. Se on ollut metsästysretkien tukikohta ja rentoutumispaikka, jonne vieraat pääsevät vain kutsusta.

lähellä olevasta Kokkolaliosta. Nimellä on historiallistakin virettä, sillä Vpl Pyhäjärvellä suojeluskunnan talon nimi oli Kokkolinna. Mökistä onkin muodostunut tärkeä tukikohta niin tutuille erämiehille kuin omalle perheellekkin.

Kolme elinkautista vankilassa

Kaikkien Huittisten Kaasalaisten ei ollut mahdollista ryhtyä maanviljelijöiksi, joten Kalevi haki ja pääsi vartijaksi kolmen kilometrin päässä omakotitaloltaan sijaitsevaan Huittisten varavankilaan. Vankilalaitoksen palveluksessa tuli oltua 36 vuotta 6 kuukautta ja 16 päivää, tai kuten hän itse sanoo: ”vankilassa tuli oltua hieman yli kolmen elinkautisen verran”.

Kalevi Kaasalaisen aamut alkoivat kulloisenkin koiran kanssa tehdyillä 1,5 kilometrin lenkeillä. Hän laskee tehneensä näitä aamulenkkejä yhteensä 2 930 aamuna eli yhteensä 4 395 kilometriä. Huittisten varavankilassa työskennellessä Kalevin työmatkat taittuivat polkupyörällä.

Miehen kunto oli luonnollisesti hirmuinen, joten hän halusi purkaa virtaa johonkin täysin uudenlaiseen. Kaasalainen opiskelikin lomiansa aikana Suomen Ladun kursseilla eräoppaaksi. Valmistuttuaan hän toimi lomillaan ja vapaapäivinä eräoppaana Saariselän maisemissa Lapissa.

Tuolta ajalta hän kertoo rankimpina kokemuksena olleen 370 kilometrin hiihtotaival Nuorgamista Kittilään. Lähes 16 vuorokautta siihen hupeni, mutta saavu-

tus oli ihan hyvä 58-vuotiaalle, varsinkin kun hän veti koko reissun ajan perässään 52 kilon ahkiota.

Jäätyään eläkkeelle vuoden 1988 keväällä hän laski olleensa Lapin maisemissa joinakin eläkeläisvuosinaan jopa puolet vuodesta.

Ei mikään reppumetsästäjä

Reppumetsästäjäksi sanotaan jahtimestä, joka haluaa päästä ampumaan mahdollisimman paljon riistaa. Tähän kategoriaan Kalevi ei kuulu, vaikka hän metsästää pystykorvan kanssa metsäkanalintuja mieluiten pohjoisessa, käy peurakytillä kotipuolellaan Satakunnan Huittisissa ja on ollut hirvenmetsästäjä yli kuudenkymmenen vuoden ajan. Ajomiehen hommat hän lopetti syksyllä 2004.

Luulisi, että kuuden vuosikymmenen aikana on tullut kaadettua hirviä kolminumeroisen määrän. Kalevi kuitenkin yllättää:

– Hirvenkaatotilastoissa sijoitukseni on vaatimattomakin vaatimattomampi, mutta hirvien peräreikien katselussa taidan olla ennätystilaston kärkimies. Minua on aina kiehtonut eniten luonnossa kulkeminen, joten olen ollut hirvenmetsästysvuosieni aikana passiivisena vain kymmenkunta vuotta ja ajomiehenä 48 vuotta. Hirviä olen itse ampunut elämäni aikana vain kuusi kappaletta.

Kalevi Kaasalainen on kaiken riistan mies. Pystykorvia hänellä on ollut kuusi ja kaikilla niillä on metsästetty metsäkanalintuja. Hyvä lintuhaukkuja

Eipä taida Suomessa olla montaa metsästäjää, joka olisi osallistunut hirvijahteihin 60 vuoden ajan. Sellainen on huittislainen Kalevi Kaasalainen.

kasvaa toivottavasti myös tämänhetkisestä pikinokasta Rukarintein Okosta.

Kun Kalevi hankki tämän kuusamolaissyntyisen ikiliikkujan, hänen tyttärensä vähän vastusteli todeten, että yleensä 85-vuotiaat eivät koiranpentua hanki, koira kun vaatii paljon työtä. Kalevi ei antanut periksi, vaan selvitti, että hänellä ja hänen vaimollaan on koko 63-

vuotisen avioliiton ajan ollut koira, ja koira perheessä pitää olla, vaikka hän on nykyisin vaimonsa omaishoitaja. Tämä työ vaatii hyvää kuntoa, ja sitä saa jokaisena päivänä koiran kanssa tehdyillä lenkeillä. Ilman koiraan lenkit saattaisivat jäädä tekemättä.

Hetkeäkään Kalevin ei

tarvitse miettiä vastausta kysymykseen, mikä hänen mielestään on erityisen vaikuttava näky luonnossa liikkeessa:

– Kyllä sävyyttävintä on nähdä Kittilän pohjoiskairassa uudella lumella ukkometsan jalanjäljet. Siinä tulee pitkälti samanlainen hyvinolontunne kuin nuorena kun näki seurojentalon tansseissa kevyesti askeltavan kapeanilkaisen naisihmisen. Ja jos rehellisiä ollaan, kyllä nuo näyt miellyttävät silmää erityisen paljon vieläkin.

Teksti ja kuvat:
JUHA K. KAIRIKKO

Julkaistu aiemmin
Jahti-lehdessä 3/2018

Isä-Erkin evakkotien jalanjäljissä kesällä 2017

Tuokiokuvia evakkotien varrelta, osa 2

Saha-alueelle ei ole porttia. Pienessä kyltissä on teksti 'Liikkua saa vain laivanomistajan luvalla'. Korkea tiilisavupiippu, johon muurattu A.A. 1884, seisoo ehjänä paikoillaan. Kuljemme rapistuneiden rakennusten ohitse laivanomistajaa etsien. Joitakin autoja on pysäköityjä siellä täällä, ei ristinsieluakaan missään. Rohkeasti kävelemme laiturille, johon on kiinnitetty muutama huvivene ja isohko 'Normandia'-laiva. Laiturissa erottuu vanhoja rakenteita, ehkä alkuperäisiä. Tällä paikalla isä ja Helli-sisko odottelivat karjan kanssa proomuun pääsyä. Odottajilla takana pitkä ja rasittava kävelymatka. Edessä uusi ja outo vesitie. Huutoja, käskyjä, ohjeita, vaiettuja kysymyksiä...

Yövyimme Pihlajaveden rannalla. Rehevässä koivikkometsässä kukkii lehtomaitikka – pieni pala Karjalaa! Iso lahti näyttää jatkuvan kaukaisuuteen jokusen saaren takana. Myöhään illalla paksuun pilviverhoon avautuu aukko. Auringonsäteet pistävät esiin viuhkana pyörteillen värin vaihdellessa kuparista hopeaan. Säteet osuvat saarten kohtaan. Näky on ylimalillinen.

Seuraavana päivänä katsos karttaa. Proomureitin Putikosta Savonlinnaan on täytynyt kulkea saarten ohi. Ilta-aurinko oli valaissut lähelle isän ja Helli-rädin kulkemaa proomureittiä.

Kävelemme Kyrönsalmen rantaa, jyhkeää Olavinlinnaa ihaillen. Evakkoproomuun reitti kulki ohi linnan. Olivatko matkalaiset niin väsyksissä, että nukuivat siinä kohtaa? Kumpikaan ei ole tuota näkymää muistellut. Evakkopoika Aulis Sallisen mieleen linna teki lähtemättöman vaikutuksen. Hän säveltämänsä ooppera 'Linna vedessä' sai ensiesityksensä Savonlinnassa kesällä 2017.

Arvo kertoi kuulleen miten osa evakkokolonnaa teki matkaa kävellen Savonlinnan katuja myöten - lehmät ihmeissään näyteikkunoita katsellen!

-Mikä tuo on? Kuin ilmestys lipuu valtava puukasa Saimaan Kuussalmea pitkin. Pieni vaalea laiva, hinaaja, työntää puukuormaa. Sehän on proomu! Lähden juoksemaan satamalaiturille hälisevää toriväkeä väistellen. Vastavalo sokaisee silmiä, otan kuvan toisensa perään. Onhan tästä näystä saatava todiste. Äänettömästi kuin aavelaiva proomu etenee häipyen pian

saarten lomaan. Onko tuo se proomu, jossa isä-Erkki ja Helli-sisko saivat kyydin hevosineen ja lehmineen kesällä 1944? Helteinen kesäpäivä silloin ja nyt.

Proomun kyydissä saapuivat isä ja Helli Rantasalmelle. Proomu rantautui joko Tammenlahden tai Mustalahden satamaan, arveli museotutkija. Ajamme Joutsenmäen harjutietä kohti Saimaan vesistön rantaan Tammenlahtea etsien. Tätä ikaikaista, jo 1600-luvulla kuljettua tietä evakkokolonna ehkä eteni kohti Rantasalmen asemaa. Luen karttaa, tähyilen tienviittoja. Siitä huolimatta ajamme harhaan, käännyimme takaisin. Miten selvittivät suunnat ja reitit he, jotka jalkaisin, ilman karttoja etsivät tietä? Kuulen myöhemmin Vennamon toimesta palkatuista tytöistä ja pojista, jotka tienristeyksissä neuvoivat evakkoja. Väsähdän pienistä harharetkistä hyvässä sängyssä nukutun yön jälkeen. Miten jaksoivat he, joiden pää oli kallistunut vieraan tuvan lattialle, seinäsuovaan, proomun pohjalle?

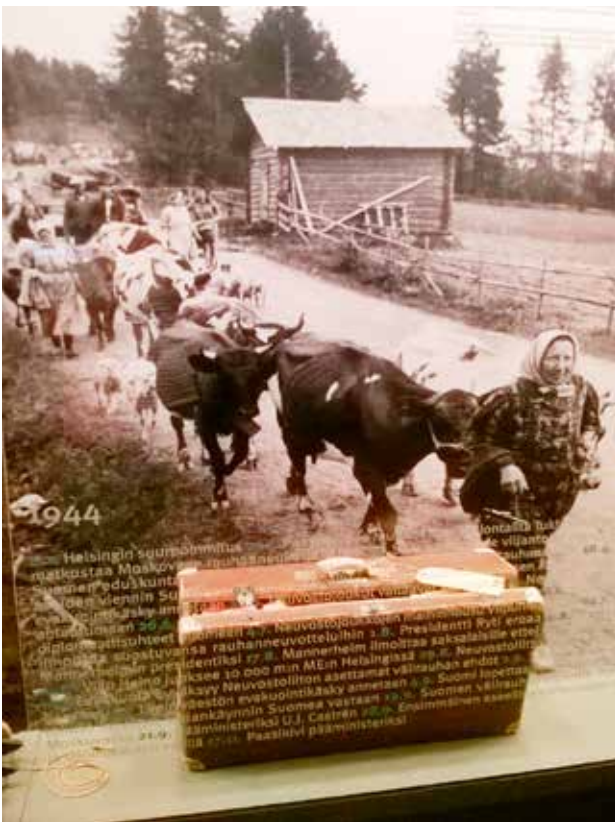
Rantasalmen asemakin on tyhjillään, hyväkuntoisena. Pihassa pyykkilinet pyykkipoikineen, pääty-asunnon ovenraosta pilkottaa kirje. Vasta vähän aikaa sitten tästä on lähdetty? Varastorakennuksen edessä erottuu vanhan lastauslaiturin kiveystä. Uuden raiteen tieltä purettu laiturireunus kivineen näkyy hylättynä heinikon keskellä – kuin löytämistä odottaen. Laiturilla istuessani tunsin isän, Helliin ja karjan raskaat jalanjäljet kesäkuulta 1944. Täälläkään he eivät päässeet junaan. Matka jatkui jälleen 'maantiekuljetuksena' kohti Joroista.

Tie Rantasalmelta Joroisiin mutkittelee metsäisessä maisemassa rataa seuraillen, useamman kerran sen ylittäen. Tätä rataa myöten evakkojunat kolkuttelivat. Yksi asema on Kolkontaipale - kuvaava nimi kulmakunnalle. Ihailen Joroisten avaria maisemia, luen isoista kartanoista - Savon vauras mahtipitäjä.

Joroisten lentokentälle, lukemattomien muiden evakkojen ja suuren karjalauman joukkoon saapuivat monivaiheisen matkanteon jälkeen isä ja Helli lehmineen, hevosineen kesäkuun lopulla 1944. Helli muisteli ajaneensa oman karjan lisäksi naapurin Lyylin, Aatin serkun ja sotalesken, lehmän turvaan Joroisiin. Kaksi viikkoa odoteltiin. Paikallisten elämä häi-

Pärssisen evakkoperhe Keuruun Kortemäessä tammikuussa 1945 Varpu-mummon hautajaisissa. Kuvassa Vappu, Arvi ja Hilkka Junkkari edessään Lauri-poika. Erkki, kihlapari Helli ja Jaakko Arola edessään Niilo. Maria sylissään Kaarina ja Aatu sekä Esko.

Karjalaiset evakot Ilmeen kylätiellä 30.6.1944. Kuva Mikkelin Päämajamuseossa kesällä 2017.

riintyi, syntyi sanomista. Ehkä tavattiin Juho-setä perheineen? Lopulta Helli ja Erkki karjoineen lastattiin avovaunuun ja he saapuivat Keuruulle. Evakkotoimistosta kyselemällä löytyi Kortemäen evakko-paikka, jonne Maria-äiti, Varpu-mummo, sisarukset Vappu, Niilo ja Kaarina sekä Esko olivat jo asettuneet.

Juho-isosetäni asettui pysyvästi perheineen sinne jo talvisodan jälkeen. Karjalaanpaluun, uuden sodan ja toisen evakkomatkan jälkeen Juhon perhe palasi Joroisiin. Sairaalloisen Juhon elämä kuitenkin päättyi jo toukokuussa 1945 ja hänet haudattiin Joroisiin. Muu perhe muutti pian Kiikkaan

Tammelan tilalle, jossa Juhon pojanpoika Orjo edelleen asuu.

Etsimme Juhon hautausmaalta Orjon ohjeiden mukaan kirkonkylän hautausmaalta. Ilta-aurinko säteet osuvat pienen hautakiven kuluneisiin kirjaimiin. Tuntuu epätoolliselta seistä siinä isosetäni haudalla, tutustuinhän häneen vasta edellisenä talvena kyläkirjaa lukiessani ja Orjo-pikkuserkkuaani tavatessa. Hauta on vaatimaton, vain pienet vuorenkilven lehdet kertovat omaisten käyneen. Kiitollisena lasken haudalle yhden ruusun Juhon, isäni perheen auttajaa, isäni esikuvaa muistaen.

Joroisten kirkon eteistä löytyy sankarivainajien

Saimaa on illalla kauneimmillaan...

Olavi Pärssisen sankarihauta Joroisten hautausmaalla. Olavi kaatui Parikkalan Tyrjässä 5.8.1941.

matrikkeli. Selaan sitä ja löydän Juhon nuorimman pojan Olavin, isäni serkun tiedot. Hän kaatui Tyrjän taisteluissa 3.8.1941. Vain muutama päivä sitten olimme katselleet Tyrjänjärven takana hämmäyttävää taistelupaikkaa. Sankarihautausmaalta, suuren kuusen alta löydän 23-vuotiaana kaatuneen Olavin muistokiven. Sodan synkkä varjo. Niin synkkä, etten koskaan muista sukumme Olavista kertoneen. Sytytän kirkossa kynttilät Juhon ja Olavin muistoksi.

Siinä he ovat – 'Karjalaiset evakot Ilmeen kylätiellä 30.6.1944'! Vielä kerran kohtaan isän evakkotien, Mikkelin Päämajamuseos-

Lähteet:

- Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirien kyläkirja, v. 2006
- isä-Erkin, Esko-sedän, Helli-tädin, Arvo ja Orjo Pärssisen muistelmat
- Savonlinnan maakuntamuseon tutkijan Jorma Hytösen haastattelu sähköpostitse
- Kollaa – Simo Häyhä-museon oppaan haastattelu
- Putikon saviseppä Hannu Sairasen haastattelu ja arkistot
- Joroisten Sankarivainajien matrikkeli
- Mikkelin Päämajamuseon kokoelmat

MARITTA TÄHTINEN os. Pärssinen, isänsä Erkki Pärssinen, Vpl. Pyhäjärven Kahvenitsasta

Matkamuiistelmia kesältä 2018

Uusintakäynti isäni lapsuuden maisemiin toteutui viime kesänä.

Matkassa oltiin Ikaalisten pyhäjärveläisten järjestämällä reissulla ja Timo Tuomiston autolla kuljetajanaan Matti Heikkinen. Matkareitimme kulki Nuijamaan rajan ylityksen jälkeen Kuusaan motelliin, jossa vietimme kahvitauon. Siitä suuntasimme Pyhäjärvelle. Kävimme sankarihaudalla laskemassa kukat upean yhteislaulun kera. Yövyimme Käkisalmissa.

Helteinen oli kesä Karjalassakin eikä hotellin ilmastointi ollut päivitetty tälle vuosituhannelle. Seuraavana päivänä suunnistimme Sortanlahden sataman kautta Vernitsan kylälle.

Nyt minun täytyy tunnustaa olleeni viime kesänä väärässä, kun epäilin suunnitellun hotellin valmistumista Sortanlahden rantaan. Siinähan se nyt seisoi viittä vaillo valmiina, suurena ja upeana lisäksi aivan länsimaalaistyyppinen huoltoasema vieressä ja perille johti juuri asvaltoitu hieno tie.

Siitä jatkoimme Vernitsan kylälle. Sinne tie oli tosi huonossa kunnossa. Antti Musakka meitä tottuneesti kuljetti. Veljeni Matin ja hänen poikansa Akun kanssa palasimme taas isän suvun juurille.

Tuttu nimi löytyi. Matti Äijö ja Anja Kuukkula Pyhäjärven sankarihaudan muistomerkillä.

Nyt osasimme löytää polut ja kärrytiet nopeammin kuin edellisenä kesänä. Helposti suunnistimme jo tutulle metsittyneelle mäelle. Etsimme ja löysimme rakennusten kivijalat. Mittailimme tuvan ja navetan kokoa, ihailimme sinnikkaita marjapensaita. Rehevinä ne kasvoivat vaikka 75 vuoteen kukaan ei ollut niiden juuristoja rapsutellut eikä ilmeisesti satoa korjannut.

Siinä me ihmettelimme sukumme kotipaikkaa, josta kiireellä muinoin oli lähdetty mutta osa juurista siinä mäessä edelleen on. Se

oli outo ja vahva tunne siellä kulkiessa. Mieleen nousi tätini kirjoittaman runon ”Jos mie poloinen poika” säkeet. Ennen lähtöä pois Vernitsalta piti käydä vielä Laatokan ranta katsomassa.

Sinä päivänä Laatokka oli sumuinen eikä näkyvyyttä ollut pitkälle. Aku halusi kuitenkin käydä uimassa. Olihan niin paljon puhuttu taatan kanssa Laatokasta.

Iltapäivällä kävimme vielä tutustumassa Pyhäjärvellä arboretumiin, joka olikin sangen mielenkiintoinen kohde. Iltaa vietettiin Käkisalmissa ja käytiin

ev.lut. kirkon sankarihaudalle viemässä kukat ja saatteeksi komeat laulut.

Aamiaisen jälkeen suuntasimme Terijoen kautta kohti Viipuria. Olihan Terijoki upea! Ne pitkät hiekkarannat, ihana helteinen päivä ja paljon väkeä. Varsinainen helmi!

Kävimme tutustumassa myös Ilja Rebinin museoon. Todella mielenkiintoista historiaa ja hienoa taidetta, lisäksi vehreä puisto ympärillä.

Viipuri oli viimeinen etappimme. Hotellissa oli hyvä ilmastointi, helle edelleen jatkui. Espilän te-

rassilla istuttiin iltaa ja katseltiin Torkkelin puiston elämää. Pyöreässä tornissa sai nauttia hyvästä ruoasta. Pellavakaupassa käytiin ostoksilla. Keskusteltiin, miten tärkeä kauppapaikka Viipuri aikanaan oli ja mitä kaikkea sodan aikana tapahtui ja miten suuri menetys tästä kauniista ja tärkeästä paikasta luopuminen Suomelle oli.

Näin oli aikamatka juurillemme tehty. Tullimuodollisuuksien jälkeen oli helpottunut olo olla taas turvallisesti Suomen puolella. Kaikki sujui hyvin, lämmintä riitti.

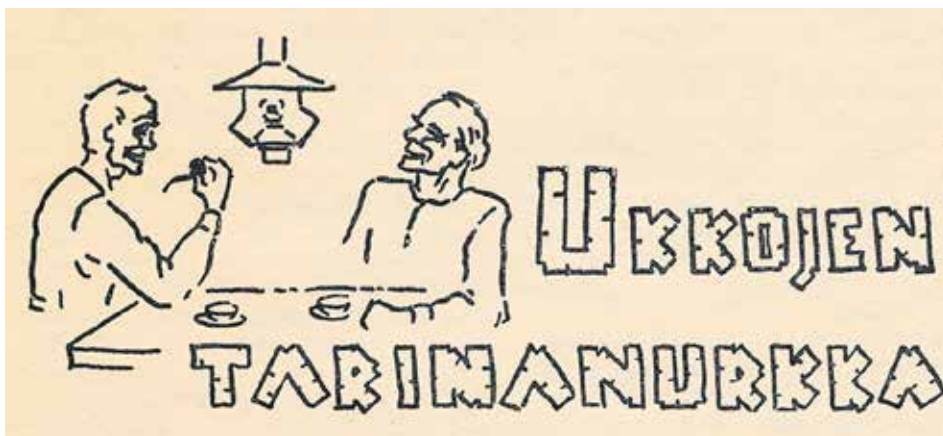
Matti ja Aku Äijö kotikoivun pitkästä ikää ja paksua runkoa ihmettelemässä.

Mitä matkasta jäi erityisesti mieleen:

- Tietyöt, asfalttitietä tehtiin 24t/vrk, länsimaisia koneita ja paljon miehiä töissä.
- Pyhäjärven pelloilta oli hävitetty jättiukonputket, oli kuulemma löytynyt hyvä aine siihen.
- Sortanlahden uusi, upea hotelli ja huoltoasema.
- Upeat yhteislaulut autossa ja sankarihaudoilla.
- Hauska matkaseura, hyvä etukäteisjärjestely, turvallinen auto ja kuljettaja.
- Kiitos järjestäjille ja kaikille mukana olleille.

ANJA KUUKKULA
o.s. Äijö (Isä Heikki Äijö,
Pyhäjärven Vernitsalta)

Jänisjahdilla nimismies Aallon ja Kukon Wilpon seurassa

Oli eräs syyskuinen aamu, kun Wilppo Kukko tuli meille Kalamajaan puhellen, kun Sinä tunnet paikat entisessä kotikylässäsi Hassinmäellä niin lähde oppaaksi jänisjahdille, jonne tulevat nimismies Aalto ja ”Pyörä-Aati” seuraamme.

Eihän minua tarvinnut kahdesti pyytää, kun jo nostelin reppuni olalle ja haulikon pykälään. Osaatko opastaa minut metsän halki suoraan sinne? Kyllä, vaikka silmät ummessa.

Kun saavuimme Väärilahden seuduille, niin jo Wilppokin alkoi tuntea paikkoja tutuiksi. Hän tar-

josi minulle epäkiittolisen tehtävän, josta alkuun olin kauhuissani, ottamalla repusta oikein apteekkilaista, lääkärin määräyksestä, jota minun tuli tarjota seurueelle kaadon tapahtuttua. Olin edelleenkin kovasti tarjousta vastaan ja kun sitä tuli vielä tarjota ensimmäiseksi nimismiehelle, joka oli tunnettu raittiusmies. Lopuksi Wilppo sai minut puhutuksi ympäri ja lupasin tehtävän suorittaa, sekä otin litran pullon apteekkilaista reppuuni.

Saavuimme Wilpon kanssa kohtauspaikalle ensimmäiseksi. Kohta tuli ni-

mismieskin, mutta Aatia ei kuulunut. Kun nimismiehellä oli kiire, niin päätimme, että Aati kyllä liittyy seuraamme myöhemmin, koska hän tuntee hyvin paikat. Kilometrin verran kuljimme Hassinmäen suuntaan, kun päästimme koirat irti, jotka kohta ottivatkin jäniksen ylös ja alkoi kipakka ajo. Kukin haki itselleen sopivan passipaikan ja kymmenisen minuutin kuluttua nimismiehen haulikko pamahti ja iso russakkojänis ensipaukulla teki kuperkeikan. Kaataja perkasi jänikseltä sisälmykset, sekä laittoi katajat ma-

haan ja niin olikin jänis jo repussa koivet näkyvissä. Käsien pyyhkiminen kävi mukavasti kosteisiin sammaleihin.

Wilppo vanhimpana kysyi kaatajalta, joka juuri heitti pyssynsä selkään, että tapoihin kuuluu ampujan tarjota kaatajaisat. Aalto naurahtaen pudisteli päätänsä, sanoen, ettei hänellä sellaisia aineita koskaan ole metsästysmatkoilla ollut.

Wilppo tönäsi minua kylkeen ja jatkoi: ”A myös tarjotaa sit!” Kaivoin esiin repustani apteekkilaisen, jonka Wilppo otti, kiertäen siitä korkin narahtaen auki

ja otti ensiksi ryyppyn. Sen jälkeen hän tarjosi nimismiehelle, jonka hän torjui elein ja ilmein kuten jo aikaisemminkin, lisäten vielä, vai lääkärin määräyksestä ne miehet metsälle ovat lähteneet. Jahti jatkui, mutta ei välikohtauksetta. Kun saavuimme kylänperälle Yrjö Kaasalaisen maille, niin Yrjö juoksi punakkana kuin tuulispää, häätämään nimismiestä pois mailtaan.

Minulle kyllä tunnetusta syystä oli Yrjö kimpaantunut Aallon päälle, eikä sallinut hänen maillaan metsästettävän. Koska olin oppaana, niin ohjasin seurueen pois kielletyltä maalta ja jahti jatkui menestyksellisesti, vaikkakaan minua ei sillä kertaa onnistunut. Pääsin vain kerran jänistä ampumaan ja senkin pummasin. Toiset puolestaan ampuivat sitä enempi.

Kun saavuimme Väärilahden mäelle, jossa Näriäiset asuivat, niin nimismiestä jo kauan vaivannut jano

oli vaan yltynt. Hän pyysi minua, kun tunsin talonväen, hankkimaan juotavaa. Kun esitin asian niin talon kohtelias Iida-emänä kehoitti koko sakkia sisälle juomaan. Seurustelu kulki metsästys- ja riista-asioissa ja kehoitettiinpa heitä tekemään useampiakin jahtimatkoja seutukunnalle, jossa ennen kaikkea jäniksistä oli oikein maan vaiva.

Reput täynnä riistaa sakkimme hajaantui. Vaikka en saanut yhtään kaatoa, niin siitä huolimatta jäniksen koivet näkyivät minunkin reppuni suuaukosta, joten paistia oli kerrakseen kyllä.

Näin muistelee jännittävää ja rattoisasta jahtimatkaa Skaffarin Jussi.

MAURI HAUHIA
Pöimittu Vpl Pyhäjärvi-lehdestä nro 1969/3

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 21.7.2019

Broilerituotantoon erikoistunut erikoisviljelytila

Ruoantuotanto ei ole enää kotitilojen viljelyä ja karjanhoitoa vaan maaseutuyrittäjyyttä. Huittislainen Esa Laamanen joutui miettimään uudella tavalla maataloutta elinkeinona perustaessaan Agroset Oy -yritystään yhdessä poikiensa kanssa. Erityisesti isoilla tiloilla osakeyhtiömalli on yhä yleisempää.

Yritys on perustettu vuonna 1993 ja se sijaitsee Huittisten Räikänmaassa noin 7,5 km Huittisten keskustasta. Jo ennen yrityksen perustamista Laamanen oli omistanut ja viljellyt maata vuodesta 1980. Tuon vuosikymmenen lopulla laskettelubisnekseen mukaan meno oli koitua kohtaloksi. Kannattamaton liiketoiminta vei mukanaan omistajuuden maatilaan. Uusi tapa ajatella ja tehdä synnytti Agroset Oy:n. Tämän yhtiön nimissä toiminta alkoi aluksi 7 hehtaarin vuokra- mailla ja avomaankurkun kasvattamisella.

apulaisensa Leena Hietanen. Kesätyöntekijänä on Seppo Mahlamäki. Pojista Jyri työskentelee Raumalla poliisina, mutta on os aikaisesti yrityksessä mukana.

Edellytyksenä intohimo maatalouteen

Laamaset toimivat alalla, joka edellyttää aitoa intohimoa maatilatalouteen. Ilman todella sitoutuneita omia poikia ei tilanne Esa Laamasen mukaan olisi milloinkaan kehittynyt nykyiseen malliin. Kaikki alkoi avomaankurkun vil-

Nykyisellään tämä erikoisviljely- ja broileritila kasvattaa broilereita Naapurin Maalaiskunta Oy:lle. Kasvatuksessa on kerrallaan n. 70000 broileria. Toiminta laajenee vuoden kuluessa kaksinkertaiseksi, eli n. 140000 broileriin per kasvatuserä. Vuotuinen kierto on noin 7,5 erää. Lisäksi toimintaan kuuluu peltokasvien viljelyä 500 hehtaarin alalla. Suomessa on 230 broileritilaa ja Satakunta on suosittua kanan kasvatusseutua.

Esa Laamanen on koulutukseltaan Mustialan agrologi. Kolmesta pojasta yrityksen pyörittämiseen osallistuu kokopäiväisesti poika Jaakko. Henkilökuntaa on kanalanhoitaja Jukka Savikangas ja hänen

jelystä. Viljely jatkui noin kymmenen vuoden ajan. Loppu tuli pari vuotta sen jälkeen, kun Saariainen myi säilykeliiketoiminnat Felixille. Myöhemmin mukaan tulivat muut vihannekasvit ja 2016 Agrosetin ensimmäinen broilerihalli rakennettiin.

Parasta työssä on yrittäjän mielestä olla oman itsensä käskyttäjä. Se ei kyläkään tarkoita täydellistä itsenäisyyttä. On selvää, että rahoittaja sekä muut yhteistyötahot asettavat tietyt reunaehdot sille, että toiminta ylipäänsä pyörii. Tyypillistä yrittäjän päivää ei ole. Syksyisin ja keväisin työhuippujen aikana työtä tehdään lähes kellon ympäri. Broilerikanalan erien vaihdot rytmittävät vuo-

denkiertoa niin, että erien noin 35-37 kasvatuspäivän jälkeen on viikon pituinen tauko. Tauon aikana hallit tyhjennetään lannasta, urakoitsija pesee ne ja sen jälkeen levitetään uusi puhdas turvekerros untuvikkojen kasvualustaksi. Lisäksi paperityöt vievät säännöllisesti muutaman päivän kuukaudessa. "Pahinta tällä toimialalla on säävaraus", kertoo Esa Laamanen. "Ilmoihin et mitenkään voi vaikuttaa. On vain mukauduttava kulloisiinkin sääoloihin. Toinen todella ikävä asia on byrokraattien rakentama tukirumba peltoviljelypuolella".

Maataloustuottajat ovat todella nopeasti pienenevä ammattikunta.

Näyttää siltä, että ruuan tuottaminen jää tulevaisuudessa väijäämättömästi yhä harvempilukuisen yrittäjäryhmän vastuulle. Tämä edellyttää kasvua ja taas kasvua, jos aikoo pysyä mukana ruuantuottajaryhmässä. Esa Laamanen on toimessa hyvällä asenteella. Hän suhtautuu positiivisesti asioihin. Hänen mielestään hyvät ystävät ovat painonsa arvoisia kullassa. Heidän seurassaan sekä itketään, nauretaan että lauletaan. Matka onnistumisesta epäonnistumiseen tai onnistumiseen kestää pellolla noin 4 kuukautta ja kanalassa noin 5 viikkoa. Usko tulevaisuuteen on vahva. Ensivuoden aikana on tarkoitus rakentaa toinen kan-

ala. Kasvu jatkuu ja aika näyttää mitä Agroset Oy ja Laamasen pojat tulevat saavuttamaan.

Pyhäjärvi on kaunista seutua

Esa Laamanen on sukunsa perinnettä nauttien karjalais-satakuntalais-pohjalainen. Prosentit ovat 50% karjalaisuutta, 25% satakuntalaisuutta ja 25% pohjalaisuutta. Hänen isänsä Tapani Laamanen oli karjalainen. Äiti Tuulikki os. Orava oli puoliksi satakuntalainen ja puoliksi pohjalainen. Isänsä kotiseudulla, Vpl. Pyhäjärvellä Esa on käynyt kaksi kertaa. Se on hänen mielestään erittäin kaunista seutua. Isoäiti Emilia muisteli kaiholla omia kotikunnaitaan ja näillä matkoilla monet

paikannimet tulivat käytännössä eläviksi.

Itse pitäjäjuhlilla Laamanen ei ole kovin ahkeaan käynyt, joskus kauan sitten hän juoksi muistoviestissä. Ajatuksiaan pyhäjärveläisyydestä Laamanen summaa: "Se, että en ole aktiivisesti osallistunut kotiseutuseuratoimintaan ei tarkoita sitä, että en arvostaisi omia juuriani. Isänmaallisuus ja karjalaisuus on minulle tärkeää, mutta kunnioitan sitä, kuten muitakin minulle tärkeitä asioita vähemmän tai enemmän omassa hiljaisuudessa".

RIIKKA SALOKANNEL
Kuvat YRJÖ INKINEN

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 21.7.2019

Terveisiä Vpl.Pyhäjärvi-seurasta

Tervetuloa seuraamme tämän kevään aikana liittyneet uudet jäsenemme. Meitä on nyt 119. Kaksi kertaa vuodessa julkaistavan jäsenkirjeen lisäksi saa seuran toiminnasta tietoa nyt myös facebookissa, johon puheenjohtaja Riitta Hirvonen on avannut avoimen ryhmän:

Vpl.Pyhäjärvi-seura ry.

Seuramme hallituksen jäsenet ovat tavattavissa Pyhäjärvi-juhlilla Huittisissa. Siellä on myös mahdollisuus ostaa Pyhäjärvi-seuran myyntituotteita. Pyhäjärvi Vpl -logolla varustetuista T-paidoista löytyvät koot S - XXXL. Muistojen järvi -DVD kuvattiin Pyhäjärvellä 1939 - 1944. Syksyllä tulee kuluneeksi 70 vuotta talvisodan syttymisestä ja ensimmäisestä evakkoonlähdestä. Tuon dokumenttielokuvan katsominen voisi olla ohjelmanumero Karjala-seurojen tarinailloissa. Uutuustuotteena on myynnissä Pyhäjärvi Vpl -mukeja kartta- ja vaakuna-aiheella. Tuotteista enemmän takasivun mainoksessa. Kesän aikana voi tuotteita ostaa myös Riitta Hirvoselta Hämeenkyrö - Ikaalinen -seudulla.

Karjalan Liitto on ottanut käyttöön uuden verkkosivuhjelman, johon pitäjäseurat ovat velvoitetut liittymään. Käikille käyttäjille annettiin samanlainen pohja täytettäväksi seuran omilla teksteillä. Sivusta vastaa Riitta Hirvonen. Uusi osoite on www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisseura. Vanhat sivut suljetaan kesäkuussa.

RIITTA HIRVONEN
puh. 050 4147 359
riitta.hirvonen@kotikone.fi

**Hanki historiaa kertova teos,
tämä on myös arvokas lahja!**

**Elämää ja ihmiskohtaloita
vuosilta 1917-1921**

**Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Huittisissa
21. heinäkuuta 2019**

Jos mie Poloinen Poika

Jos mie poloinen poika saisin tehdä niinko tahon käisin tokkii Karjalassa kotimökkii katsomassa Mutta en mie maha mittii, täytyyhän miun tyytyä tähä evakossa kulkemahan koko ilmoine ikäni, Luojan luoma elämäni

Jos mie poloinen poika linnun siivet selkään saisin kotimökkiin kiiruhtaisin käisin tuvat, porstuvatki, kamarissa kaikitenkii hyppelisin kotipihalla, rallattaisin raitehilla

Jos mie poloinen poika saisin käyvä Karjalassa kotikuusta kuulemassa, kotihaassa marjamaassa kotoisen veräjän luona käet kukkuis kultasuina, lintuset ilon pitäisi.

Mut en mie sinne palaja, en nyt, en milloinkana niin on laajittu elämään, kohtaloni on kirjoitettu Kukkukoot kultakäkösein vierahille veljilleni Laulakoot laululintusein Luojan ilmoille ilonsa.

HILMA PEKKANEN

Kevätsointu

*Kevät, kanneltasi kaihoiin soita,
talven tumma valta voita!
Voita, taita talven valta,
nosta luonto kaikkialta.*

*Kuule, kuinka kosket pauhaa,
vedet vierii, etsii rauhaa.
Lainehtivat järvet aavat,
puutkin vihreen verhon saavat.*

*Kesän töihin rientää väki,
kukkuu kankahalla käki
lumoten ain' soinnullansa,
sitä kuulee kevään kansa.*

*Nouse lailla keväimen
valoon myöskin ihminen
nostattaissa kevään tuulta
tehtäväs' on pyhää, suurta!*

TOBIAS PÄRSSINEN (Montrua) Keikyä, 1978

Isäni Mauri Toiviaisen arkistosta Kannaksella sanottua:

Lääkäritarinoita:

Kunnanlääkäri Haikonen saavutti 30-luvulla jakamattoman maineen Pyhäjärvellä. Hän muutti Käki-salmeen ja hyvä maine seurasi. Laitokseen ohjattava potilas olisi halunnut Haikosen tutkittavaksi, mutta jostain syystä hänet vietiin toisen lääkärin vastaanotolle. Tästä aiheutui seuraavan kaltainen keskustelu:

Potilas: Haikone o hyvä, Haikone o pyhä.
Haikone o hyvä, Haikone o pyhä...jne.

Lääkäri: Voisitteko lopettaa, että saisin tutkia teidät!

Potilas: Haikone o hyvä. Haikone o pyhä...jne,
Haikone o jumala

Lääkäri: Älkää hänestä nyt jumalaa tehkö!

Potilas: Se o tekemättäki jumala

Mauri Toiviaisen poika
Martti Toiviainen, Hyvinkää

28

ISÄ • ISOISÄ • PÄÄTOIMITTAJA • PYHÄJÄRVEN OMA POIKA

JOUNI KEMPPAINEN

EHDOLLA EUROPARLAMENTTIIN • KESKUSTA, SIT.

Isänä ja puolisona, journalismin parissa koko elämäni työskennellenä kannan huolta lastemme ja isänmaamme tulevaisuudesta. Haluan puolustaa Suomelle sopivaa metsäpolitiikkaa, omistautua ilmastonmuutoksen torjuntaan ja rakentaa vakaata ja vahvaa Eurooppaa.

Jouni Kempainen

PIDÄN HUOLTA
MAASTA, METSISTÄ, MEISTÄ.

www.jounikempainen.fi

Keskusta

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:

Karjalanneito, Pyhäjärven kirkon alttaritaulu, Kullerot, Valoisa polku ja Iiris. Addressi sisältää kaksi tai useampia sisälehtivaihtoehtoja, joista voi valita sopivimman ja poistaa ylimääräiset. Hinta 12 euroa kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com.

Vpl. Pyhäjärvi-tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Uutuus:

Pyhäjärvi Vpl -muki
(kartta- ja vaakuna-aihe)
10e/kpl myynnissä
Vpl.Pyhäjärvi-juhlilla.

Hanki nyt **vaakunapaita**, aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL. Erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisena pyöreällä tai V-kaula-aukolla, helmenharmaana vain pyöreällä/kaula-aukolla sekä mustana, jota vain hajakokoja jäljellä.

Juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkailijoille, vaikka koko ryhmälle. Koot S, M, L ja XL HINTA 15 e/kpl, isommat koot XXL sekä XXXL 20 e/kpl.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939 – 44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärssisen kirjoittama esite elokuvasta. Levyä voi ostaa Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilaisuuksissa tai tilata. DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran uusi 60-vuotishistoriikki (2017) saatavana hintaan 20 e/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 e/kpl ja ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 e.

Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut Kaisa-Liisa Korhonen puh. 050-5905 433, kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

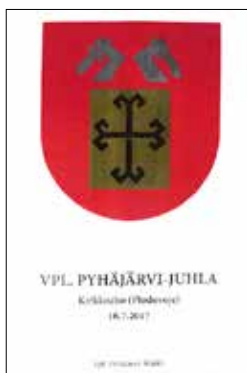
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi

Pyhäjärvi-kirja

350 s.
Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä muresanasto selityk-
sineen.

Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlilla kotiseudulla kuvattu DVD-tallenne

Kesto noin 1,5 tuntia.

Hinta 20 euroa

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita

336 s.
Suvannon seudun pai-
kallishistorian työryhmä,
2015.

Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi- pöytästandaari

Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi isännänviiri.

Suunnittelu Kaarle Viika
1992. Kolme kokoa:
45 x 300 cm, 6-7 m:n
tankoon. Hinta 80 euroa
45 x 400 cm, 8-9 m:n
tankoon. Hinta 90 euroa
55 x 400 cm, 10 m ja sitä
korkeampaan tankoon.
Hinta 95 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.**
Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com.

Pyhäjärvi-Säätiön kotisivut

löytyvät osoitteesta:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

YouTubessa video kotiseutumatkasta

Hakusanalla Rotjanlahti löytyy YouTubessa video Aapro ja Helena Äikiän jälkeläisten matkasta Pyhäjärven Rotjanlahden kylään kotitaloa katsomaan kesäkuussa 2018.

Hannu Äikiä

Kun Kyyrölän saviruukkujen kauppiat tulivat käreineen savpottii, saviruukkuja ja kukkopillejä kauppittelemaan ja samalla kaupustelureissulla taloista lumppuja ostamaan, lukivat he tällaista lorua:

"Nyt tuli rättiäijä talloo. Pankaa ryysyy yhtee myysyy, tilkkui, talkkui, paimensalkkui, pienii palasii, paija alasii, syssäkkii, kyntörättii".

Tapahtumakalenteri

Tampereen seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho on tänä vuonna järjestelyvuorossa tiistaina 4.6.2019 klo 18 on Karjalanpuistossa Muisto elää-patsaalla Kalevantien varrella Tampereella (vastapäätä hautausmaata) piirin ja kuuden karjalaisseuran yhteinen kukkienlasku, lyhyt puhe ja Karjalan Kaiun konsertti (½ h). Konsertti on osa Tampereen kaupungin kesän puistokonserttien sarjaa. Tilaisuus on kaikille avoin ja sinne on vapaa pääsy. Patsaan pystytyksestä tulee syyskuussa kuluneeksi 20 vuotta. Tervetuloa!

Vpl.Pyhäjärvi-seura ry:n jäsentilaisuudet jatkuvat syksyllä. Toiminnasta saa tietoa nyt uusilta verkkosivuilta: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio sekä facebookissa avoin ryhmä: Vpl.Pyhäjärvi-seura ry.

Seuraava Vpl. Pyhäjärvi-lehti ilmestyy kesäkuussa 2019. Aineistot toimitukseen viimeistään 10.6. mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija:
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: [www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

Vt päätoimittaja:
Riikka Salokannel
Riihelänkatu 28,
15810 Lahti
puh. 044 2312 422
riikkamaria.salokannel@gmail.com

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen,
Pertti Hakanen,
Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali,
Esko Pulakka ja
Markku Pärssinen.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata leh-
teen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt
ja osoitteenmuutokset:**
Säätiön asiamies
Kirsti Naskali.
kts. yhteystiedot alta.

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies:**
Kirsti Naskali, Miharintie
312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Rami Toivonen
Studio Rami Toivonen

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset 0,70 e
tekstissä 0,80 e
pienin ilmoitus 20 e
Hintoihin lisätään alv 24 %